

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKŪKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDÎ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

21.Şubat.2016, Pazar - Sayfa 1

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtip anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına

www.sifadersleri.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

2. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'e Beden ve Huy Güzellikleri, Din ve Dünya Üstünlükleri Vermesi

19. FASIL: Resûl-i Ekrem'in Tevâzuu

Arapça Kaynak sf. 173

Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 286

فصل

[فِي تَوَاضُعِهِ ﷺ] (٢)

وَأَمَّا تَوَاضُعُهُ ﷺ ، عَلَى عُلُوِّ مَنْصِبِهِ وَرَفْعَةِ رُتْبَتِهِ فَكَانَ أَشَدَّ النَّاسِ تَوَاضِعًا ، وَأَقْلَهُمْ كِبَرًا .

19. Resûl-i Ekrem'in Tevâzuu

Allah'ın Elçisi, yüce makamına ve yüksek mertebesine rağmen son derece mütevâzı olup kesinlikle kibirlenmezdi.

Bazı âlimler metindeki “ekallühüm kibren” ifâdesini böyle anlamak gerektiğini söylemişler; “kılet” ifâdesinin bulunduğu “fekalîlen mâ yû'minûn” âyetinin²: “Onlar hiç iman etmezler” demek olduğunu belirtmişlerdir. Bazı Şifâ nüshalarındaki “a‘demühüm kibren” ifâdesi de bunu göstermektedir.

Resûl-i Ekrem'in “hükümdar Peygamber” olmakla “kul Peygamber” olmaktan birini seçmesi istendiğinde “kul Peygamber” olmayı tercih etmesi, onun üstün tevâzuunu gösterir. Peygamber Efendimiz kul Peygamber olmayı tercih edince, İsrâfil aleyhisselâm ona şöyle dedi:

“Allah Teâlâ, tevâzu gösterdiğin için, seni kıyâmet gününde Âdemoğlu'nun efendisi yaptı.³ Âhirette diriltilip mahşere gönderilmek üzere kabri ilk açılacak kimse sen oldun ve ilk şefâatçi olmayı Allah sana nasip etti.”⁴

Resûl-i Ekrem Efendimiz'in şefâati başlıca iki türdür. Biri, kıyâmet gününde yapacağı şefâatler; diğeri de Cennet'te, mü'minlerin derecelerini artırmak için yapacağı şefâattir.

2. Bakara 2/288.

3. “Efendi” hakkında bilgi için, “Allah Teâlâ'nın Resûl-i Ekrem'in yüce değerine yemin etmesi” konusuna bakılabilir I, 104.

4. Müslim, Fezâil 3, nr. 2278; Ebû Dâvûd, Sünnet 13, nr. 4673; Tirmizî, Menâkıb 1, nr. 3670; İbni Mâce, Zühd 37, nr. 4308.

٢٥٧ - حدثنا أبو الوليد بن العَوَّاد الفقيه - رضي الله عنه - بقراءتي عليه في منزله بقَرْطَبَة سنة سَبْعٍ وخَمْسٍ مِئَةٍ قال: حدثنا أبو علي الحافظ ، حدثنا أبو عُمَرَ ، حدثنا ابن عبد المؤمن ، حدثنا ابن دَاسَةَ ، حدثنا أبو داود ، حدثنا أبو بكر بن أبي شيبة ، حدثنا عبدُ الله بن نُمَيْرٍ ، عن مِسْعَرٍ ، عن أَبِي العَنْبَسِ ، عن أَبِي العَدْبَسِ ، عن أَبِي مرزوق ، عن أَبِي غالب ، عن أَبِي أُمَامَةَ ، قال: خرج علينا رسولُ اللَّهِ ﷺ متوكئاً على عصا؛ فقمنا له . فقال: « لا تقوموا كما تقوم الأعاجمُ ، يُعْظَمُ بعضها بعضاً »^(٥).

٢٥٨ - وقال: «إنما أنا عَبْدٌ أَكُلُ كما يأكلُ العبدُ ، وَأَجْلِسُ كما يجلسُ العبدُ»^(١).

1. Ebû Ümâme Suday ibni Aclân el-Bâhili, Hudeybiye Antlaşması'nda bulundu ve Resûl-i Ekrem ile muhtelif gazvelere katıldı. Bu gazvelerin üçünde, Fahr-i Âlem Efendimiz'den, şehid olması için kendine duâ etmesini ısrarla istedi, fakat Efendimiz her seferinde ona âfiyet temenni etti ve kendisini Bâhile kabilesini irşâd etmekle görevlendirdi. Ne yazık ki kendi kabilesinin halkı onu çok kötü karşıladı, hattâ kendisine yiyecek bile vermedi. Ancak bir defasında Ebû Ümâme'yi mânevî bir gıda ile beslenirken gördüler. Bunun üzerine bütün kabile halkı Müslüman oldu.

2. Ebû Dâvûd, Edeb 151, 152, nr. 5230; İbni Mâce, Duâ 2, nr. 3836; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 395.

3. Ebû Ya'lâ el-Mevsilî, Müsned (Esed), VIII, 318, nr. 4920; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha, II, 82, nr. 544, V, 634-635, nr. 2484.

4. Müslim, Eşribe 148, nr. 2044.

Yabancıların Âdeti Yaşatılmamalı

Ashâb-ı kirâmdan Ebû Ümâme el-Bâhili¹ (v. 86/705) şöyle demiştir:

“Bir gün Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bastona dayanarak yanımıza geldi. Biz de ona hürmeten ayağa kalktık. O zaman bize şöyle buyurdu: «لَا تَقُومُوا كَمَا تَقُومُ الْأَعَاجِمُ، يُعْظَمُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا» “Birbirine aşırı saygı gösteren yabancıların yaptığı gibi ayağa kalkmayınız.”²

Resûl-i Ekrem Efendimiz bir başka hadisinde de şöyle buyurdu:

“Ben bir kulum; «إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ، أَكُلُ كَمَا يَأْكُلُ الْعَبْدُ، وَأَجْلِسُ كَمَا يَجْلِسُ الْعَبْدُ» kul gibi yemek yer, kul gibi otururum.”³

Efendimiz aleyhisselâm bu hadisiyle, yemek yemek için sofra veya masa aramadığını, altına yaygı serilmesini, minder konulmasını beklemeden toprağa oturduğunu söylemiş olmaktadır. Nitekim Enes ibni Mâlik radiyal-lahu anh:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemi dizlerini dikerek oturmuş, hurma yerken gördüm” demiştir.⁴

وكان يركب الحمار ، ويُزِدُّ خَلْفَهُ ، وَيَعُودُ الْمَسَاكِينَ ، وَيُجَالِسُ
الْفُقَرَاءَ ، وَيُجِيبُ دَعْوَةَ الْعَبْدِ ، وَيَجْلِسُ بَيْنَ أَصْحَابِهِ مُخْتَلِطًا بِهِمْ . حَيْثَمَا انْتَهَى
بِهِ الْمَجْلِسُ جَلَسَ (٣٣/ب) .

Peygamber Efendimiz eşeğe biner, bineğinin arkasına bir başkasını bindirir,⁵ yoksulları ziyaret eder, fakirlerle birlikte oturur, kölelerin dâvetini kabul edip gider, ashâbının arasına karışır ve geldiği bir meclisin neresinde boşluk bulursa oraya otururdu.

Yani âzâd edilmiş bir köle, Fahr-i Âlem Efendimiz'i kendi evine dâvet ettiğinde kalkıp giderdi. Veya herhangi bir Müslüman kölesini göndererek Resûlullah'ı evine dâvet ettiğinde, Allah'ın Elçisi bunu bir gurur meselesi yapmazdı.

Ashâb-ı kirâmdan Câbir ibni Semüre şöyle demiştir:

“Peygamber Efendimiz'in huzûruna vardığımızda, nereyi boş bulursak oraya otururduk.”¹

5. Resûl-i Ekrem'in tergisine kimleri bindirdiğine dâir kitaplar yazılmış ve bunların Hz. Ebû Bekir, Hz. Osmân, Hz. Ali gibi kırk beş kadar sahâbî olduğu tesbit edilmiştir. Ebû Zekeriyâ İbni Mende'nin (v. 511/1118), *Kitâb fîhi ma'rifetü esâmî erdâfi'n-Nebî* (Beyrut 1410/1990) adlı eseri bu çalışmalardan biridir.

1. Ebû Dâvûd, Edeb 14, nr. 4825; Tirmizî, İsti'zân 29, nr 2725.

٢٥٩ - وفي حديث عُمر عنه : « لا تُطْرُونِي كما أَطَرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ ،
إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ ، فَقُولُوا : عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ » (٢) .

Hız. Ömer'in rivâyet ettiği bir hadise göre Resûlullah Efendimiz şöyle buyurmuştur:

« لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطَرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ ، إِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ ، فَقُولُوا عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ »
“Hristiyanların Meryem oğlu İsa'yı övdükleri gibi beni övmeyin. Ben bir kulum; onun için benim hakkımda, ‘Allah’ın kulu ve Resûlü’ deyin.”²

Peygamber Efendimiz kendisini övmeyi değil, Hristiyanların “ilâh” v.s. dedikleri gibi aşırı ve yanlış bir şekilde nitelendirmeyi yasaklamaktadır.

Toplumun Önemsemediklerini Önemsemesi

Enes ibni Mâlik radiyallahu anının rivâyet ettiğine göre bir gün zihin özürlü bir hanım Resûl-i Ekrem Efendimiz'in yanına geldi ve ona:

“Seninle bitecek bir işim, sana söyleyecek bir sözüm var.” dedi. Peygamber Efendimiz de ona:

“Ey Falan hanım! Medine'nin neresinde istiyorsan bir yol kenarına otur, ben de gelip yanına oturayım, ne istiyorsan yapayım” buyurdu. O hanım yolun kenarına oturdu. Resûl-i Ekrem de onun isteğini yerine getirinceye kadar yanında oturdu.³

٢٦٠ - وعن أنس أن امرأة كان في عَقْلِهَا شَيْءٌ جَاءَتْهُ ، فَقَالَتْ : إِنَّ لِي إِلَيْكَ
حَاجَةً . قَالَ : « اجْلِسِي ، يَا أُمَّ فُلَان ! فِي أَيِّ طُرُقِ الْمَدِينَةِ شِئْتَ أَجْلِسَ إِلَيْكَ حَتَّى
أَقْضِيَ حَاجَتَكَ » .

قال : فجلست ، فجلس النبي ﷺ إليها حتى فرغت من حاجتها (٣) .

2. Buhârî, Enbiyâ 48, nr. 3445, Hudûd 31, nr. 6830.

3. Müslim, Fezâil 76, nr 2326.

٢٦١ - قال أنس: كان رسول الله يركب الحمار ، ويُجيب دعوة العبد ، وكان يوم بني قُرَيْظَةَ على حِمَارٍ مَخْطُومٍ بِحَبْلِ مِنْ لَيْفٍ ، عَلَيْهِ إِكَافٌ^(٤) .

٢٦٢ - قال: وكان يُدْعَى إِلَى خُبْزِ الشَّعِيرِ ، وَالْإِهَالَةِ السَّنَخَةِ فَيُجِيبُ^(٥) .

٢٦٣ - قال: وَحَجَّ ﷺ عَلَى رَحْلٍ رَثٍّ ، وَعَلَيْهِ قَطِيفَةٌ مَا تُسَاوِي أَرْبَعَةَ دَرَاهِمٍ ؛ فَقَالَ: «اللَّهُمَّ! اجْعَلْهُ حَجًّا لَا رِيَاءَ فِيهِ وَلَا سُمْعَةً»^(١) .

٢٦٤ - هذا ، وَقَدْ فُتِحَتْ عَلَيْهِ الْأَرْضُ ، وَأَهْدَى فِي حَجِّهِ ذَلِكَ مِئَةَ بَدَنَةٍ^(٢) .

٢٦٥ - وَلَمَّا فُتِحَتْ عَلَيْهِ مَكَّةُ ، وَدَخَلَهَا بِجِيُوشِ الْمُسْلِمِينَ ، طَاطَأَ عَلَى رَحْلِهِ رَأْسَهُ حَتَّى كَادَ يَمَسُّ قَادِمَتَهُ تَوَاضِعًا لِلَّهِ تَعَالَى^(٣) .

Yine Enes ibni Mâlik radiyallahu anı şöyle dedi:

“Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem eşeğe biner, kölelerin dâvetini kabul ederdi. Nitekim bir Yahudi kabilesi olan Benî Kurayza'ya savaş açıldığı gün; sırtında palanı, hurma lifinden yapılmış yuları bulunan bir eşeğe binmişti.”¹

Enes şöyle dedi:

“Peygamber Efendimiz, arpa ekmeği ve bozulmaya yüz tutmuş yağla yapılan yemekten ibâret dâveti bile kabul edip giderdi.”²

Yine Enes şöyle dedi: “Peygamber aleyhisselâm hac görevini yaparken, devesinin üstünde eski bir palan vardı; palanın üstüne de, dört dirhem bile etmeyen kadife bir örtü örtülmüştü. O bu kadar mütevâzı bir hâldeyken şöyle duâ etti: ‘Allahım! Bu haccımı, başkalarının görüp işitmesi için yapılan bir ibâdet değil, gösteriş ve şöhretten uzak bir hac eyle.’”³

Allah'ın Resûlü, yeryüzünün bütün hazineleri kendi emrine verilmiş bir insandı ve Vedâ Haccı'nda kurban edilmek üzere yüz deve⁴ göndermişti. Buna rağmen onun hac yolculuğu işte böylesine sadeydi.

Mekke'yi fethedip de oraya İslâm ordusuyla girdiği zaman, Allah'a tevâzuu sebebiyle mübârek başını, semerin ön kaşına degecek kadar eğmişti.⁵

1. Tirmizî, Cenâiz 32, nr. 1017; İbni Mâce, Zühd 16, nr. 4178.

2. Buhârî, Büyü 14, nr. 2069, Rehin 1, nr. 2508.

3. İbni Mâce, Menâsik 4, nr. 2890; Elbânî, *Sahîhu't-Tergîb ve't-terhib*, II, 17, nr. 1122.

4. Buhârî, Hac 122, nr. 1718; Müslim, Hac 147, nr. 1218.

5. Ebû Ya'lâ, *Müsned* (Esed), VI, 120, nr. 3393; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, VI, 249.

Bu kaynaklardaki rivâyet şöyledir:

Mekke'ye girdiğinde, halk gözlerini kendisine dikerek bakmaya başlayınca, Resûl-i Ekrem tevâzuundan dolayı başını semerin üzerine koydu.”

۲۶۶ - وَمِنْ تَوَاضُعِهِ ﷺ قَوْلُهُ: «لَا تُفْضِلُونِي عَلَى يُونُسَ بْنِ مَتَّى»^(۴).

۲۶۷ - وَ«لَا تُفْضِلُوا بَيْنَ الْأَنْبِيَاءِ»^(۵).

۲۶۸ - وَ«لَا تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسَى»^(۶).

Tevâzu Örnekleri

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in şu sözleri de onun tevâzuunu göstermektedir:

“Beni, Yûnus ibni Mettâ'dan daha üstün tutmayınız.”

Bu konuda Yûnus aleyhisselâm ile iligi diğer rivâyetler şöyledir:

“Ben, bir kimse Yûnus bin Mettâ'dan daha üstündür demiyorum.”¹

“Bir kulun: ‘Ben Yûnus bin Mettâ'dan daha hayırlıyım!’ demesi uygun değildir.”²

“Peygamberleri birbirinden üstün tutmayınız.”³

“Benim Mûsâ peygamberden daha üstün olduğumu söylemeyiniz.”

Bu rivâyetin tamamı şöyledir:

Ebû Hüreyre radiyallahu anhin rivâyet ettiğine göre bir defâsında bir Müslüman ile bir Yahudi kavga ettiler. Müslüman:

“Muhammed'i âlemlere üstün tutan Allah'a yemin ederim ki” deyince, Yahudi:

“Ben de Mûsâ'yı âlemlere üstün tutan Allah'a yemin ederim ki” dedi. Bunun üzerine Müslüman elini kaldırıp Yahudi'nin suratına bir tokat attı. Yahudi doğruca Resûl-i Ekrem Efendimiz'e gitti ve tartıştıkları o Müslüman ile aralarında olup biteni anlattı. Bunun üzerine Peygamberler Sultanı şöyle buyurdu:

“Benim Mûsâ peygamberden daha üstün olduğumu söylemeyiniz. Kıyâmet gününde bütün insanlar ölecek; kabrinden ilk kalkan ben olacağım. Bir de bakacağım ki, Mûsâ Arş'ın bir tarafına yapışmış. Acaba Mûsâ ölenler arasındaydı da benden önce mi ayıldı; yoksa Allah Teâlâ'nın istisnâ edip öldürmediklerinden biri miydi, bilemiyorum.”⁴

1. Buhârî, Enbiyâ 35, nr. 3415.
2. Buhârî, Enbiyâ 35, nr. 3413; Müslim, Fezâil 166, nr. 2376.
3. Buhârî, Enbiyâ 35, nr. 3414; Müslim, Fezâil 163, nr. 2374. Bu konudaki diğer rivâyetler III. Bölüm'deki “Peygamber aleyhisselâmın kendisinin diğer peygamberlere üstün tutulmasını yasakladığı hadisler” bahsinde zikredilecektir bk. I, 473.
4. Buhârî, Husûmât 1, nr. 2411, Enbiyâ 35, nr. 3408; Müslim, Fezâil 160, nr. 2373.

٢٦٩ - «نَحْنُ أَحَقُّ بِالشَّكِّ مِنْ إِبْرَاهِيمَ ، وَلَوْ لَبِثْتُ مَا لَبِثَ يُوسُفُ فِي السِّجْنِ لِأَجْبُثُ الدَّاعِي»^(٧).

Yûsuf sûresinde anlatıldığı üzere Yûsuf aleyhisselâm bir iftirâ yüzünden zindana atılmış, yedi sene yattıktan sonra, tâbir ettiği rüyâ üzerine Mısır Kralı onu zindandan çıkarmak istemiş, fakat o, bu teklifi kabul etmeyip, o kadınların ellerini neden kestiğinin soruşturulmasını istemiş, böylece işin gerçeği ortaya çıktıktan ve kendisinin suçsuz olduğu anlaşıldıktan sonra zindandan çıkacağını belirtmişti. Kralın araştırmasından sonra onun suçsuz olduğu anlaşılmış, o da zindandan çıkmayı kabul etmişti. Peygamber Efendimiz bu hadiste: “Yûsuf aleyhisselâm gibi yedi sene zindanda yattıktan sonra benden dışarı çıkmam istense, hiç durmaz hemen çıkardım. Öyle soruşturma falan istemezdim.” buyurmuştur.

“Ölen bir canlının diriltilmesinden Hz. İbrâhim şüphe edecek olsaydı, bu konuda şüphe etmeye biz ondan daha haklı olurduk. Şayet zindanda Yûsuf Peygamberin kaldığı gibi uzun zaman kalsaydım, onu zindandan çıkarmaya gelen adamın dâvetini hemen kabul edip oradan çıkardım.”¹

Hadisin tamamı şöyledir:

“Ölen bir canlının diriltilmesinden Hz. İbrâhim şüphe edecek olsaydı, bu konuda şüphe etmeye biz ondan daha haklı olurduk. Hani İbrâhim, Allah Teâlâ'ya ‘Rabbim, ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster.’ dediği zaman, Allah Teâlâ ona:

‘Yoksa buna iman etmiyor musun?’ diye sormuş, o da:

‘Elbette inanıyorum. Ama ölüleri nasıl dirilttiğini göreyim gönlüm iyice yatışsın istiyorum.’ demişti.”² Bakara sûresinin 260. âyetinde belirtildiği üzere, Cenâb-ı Hak onun bu arzusunu yerine getirmişti.

Resûl-i Ekrem Efendimiz bu ifâdesiyle şunu demiştir:

İbrâhim aleyhisselâmın Allah Teâlâ'nın kudretinden şüphelenmesi elbette mümkün değildir. Eğer onun bu konuda şüphe ettiği düşünülürse, bizim ondan daha çok şüphe etmemiz gerekir. O kesinlikle böyle bir şüpheyeye düşmemiştir; ben de aslâ şüphelenmedim.

1. Buhârî, Enbiyâ 11, nr. 3372, Tefsîr 12/5, nr. 4694; Müslim, İmân 238, nr. 151.

2. Buhârî, Enbiyâ 11, nr. 3372, Tefsîr 2/46, 12/5, nr. 4537, 4694; Müslim, İmân 238, nr. 151.

٢٧٠ - وقال - للذي قال له : يا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ - : «ذلِكَ» (١) إبراهيم» (٢) .

وسياتي الكلام على هذه الأحاديث بعد هذا إن شاء الله .

٢٧١ ، ٢٧٢ ، ٢٧٣ - وعن عائشة ، والحسن ، وأبي سعيد ، وغيرهم في
صفة النبي ﷺ ، وبعضهم يزيد على بعض : كان في بيته في مَهْنَةِ أَهْلِهِ : يَفْلِي
ثَوْبَهُ ، وَيَحْلُبُ شَاتَهُ ، وَيَرْقَعُ ثَوْبَهُ ، وَيَخْصِفُ نَعْلَهُ ، وَيَخْدُمُ نَفْسَهُ ، وَيَعْلَفُ
نَاصِحَهُ ، وَيُقِمُّ الْبَيْتَ ، وَيَعْقِلُ الْبَعِيرَ ، وَيَأْكُلُ مَعَ الْخَادِمِ ، وَيَعْجِنُ مَعَهَا ،
وَيَحْمِلُ بِضَاعَتَهُ مِنَ السُّوقِ (٣) .

٢٧٤ - وعن أنس : إِنْ كَانَتِ الْأُمَّةُ مِنْ إِمَاءِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَتَأْخُذَ بِيَدِ النَّبِيِّ ﷺ
فَتَنْطَلِقَ بِهِ حَيْثُ شَاءَتْ حَتَّى يَقْضِيَ حَاجَتَهَا (٤) .

Peygamber Efendimiz kendisine: “Ey yaratılmışların en hayırlısı!” diye hitap eden birine, “O, İbrâhim aleyhisselâmdır.” buyurmuştur.¹ İnşallah daha sonraki bahislerde, Resûlullah Efendimiz’in tevâzuunu gösteren bu tür diğer hadisler üzerinde durulacaktır.

Ailesinin ve Başkalarının Hizmetinde

Hiz. Âişe, Hiz. Hasan,² Ebû Saîd el-Hudrî ve daha başkalarından Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in özellikleri hakkında rivâyet edilen hadislerle göre, (bunların bir kısmında diğerinden daha farklı ve daha fazla bilgi bulunmaktadır) Allah'ın Elçisi, evinde ailesinin hizmetinde idi.³ Elbisesini kendisi temizler, koyununu sağlar,⁴ elbisesini bizzat yamar, pabucunu tamir eder,⁵ kendi işini kendisi yapar,⁶ su taşıdıkları devenin yemini verir, evi süpürür, devesini bağlar, hizmetçiyle birlikte yemek yer, onunla birlikte hamur yoğurur, satın aldığı şeyleri çarşıdan eve kendisi taşırdı.

Enes ibni Mâlik radiyallahu anhin rivâyet ettiğine göre Medine halkından birinin câriyesi Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem'in elinden tutar, derdini hallettirmek için onu istediği yere alıp götürürdü.⁷

1. Müslim, Fezâil 150, nr. 2369; Ebû Dâvûd, Sünnet 13, nr. 4672.

2. Muhaddisler, Hasan adı mutlak olarak anıldığında onun Hasan-ı Basrî olduğunu belirtmişler ise de, burada sözün gelişinden Hasan-ı Basrî'nin değil Hasan ibni Ali'nin kastedildiği anlaşılmaktadır.

3. Buhârî, Ezân 44, nr. 676, Nefekât 8, nr. 5363, Edeb 40, nr. 6039.

4. “Elbisesini temizler, koyununu sağlar, kendi işini kendisi yapardı.” (Ebû Ya'lâ, Müsned [Esed], VIII, 286, nr. 4873; İbni Hibbân, es-Sahîh [Arnaûd], XII, 488-489, nr. 5675).

5. “Pabucunu tamir eder, elbisesini yamardı.” (Ahmed ibni Hanbel, Müsned, VI, 106).

6. “Herhangi bir insan gibiydi: Elbisesini temizler, koyununu sağlar ve kendi işini kendisi yapardı.” (Ahmed ibni Hanbel, Müsned, VI, 256; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha, II, 275, nr. 671).

7. Buhârî, Edeb 61, nr. 6072; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 98.

Kurutulmuş Et Yiyen Kadının Oğlu

Bir gün Peygamber Efendimiz'in huzûruna bir adam girdi; onu görünce, kendisine duyduğu derin saygıdan dolayı titremeye başladı. Bunun üzerine Rêşûl-i Ekrem ona: «هَوْنٌ عَلَيْكَ! فَإِنِّي لَسْتُ بِمَلِكٍ، إِنَّمَا أَنَا ابْنُ امْرَأَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ تَأْكُلُ الْقَدِيدَ» "Rahat ol!" buyurdu. "Ben kral değilim! Ben, Kureys kabilesinden kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum."¹

Ebû Hüreyre radiyallahu anh şöyle demiştir:

"Bir gün Peygamber Efendimiz ile birlikte çarşıya gitmiştim. Allah'ın Elçisi iç çamaşırı satın aldı. Parayı ödediği kimseye "Alacağın ücreti, parayı tartarak al! Bir miktar da fazla al!" buyurdu. Ebû Hüreyre olayın tamamını anlatarak dedi ki: Parayı alan kimse Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem elini öpmek için ileri atıldı; fakat Allah'ın Elçisi elini çekiverdi ve şöyle buyurdu: "Bu el öpme işi, Acemlerin krallarına yaptıkları bir davranıştır. Ben kral değilim; sizin gibi bir insanım." Sonra iç çamaşırını aldı. Aldıklarını taşımak için uzandığımda: "Bir şeyi sahibinin taşıması daha uygundur." buyurdu.²

٢٧٥ - ودخل عليه رجل فأصابته (١/٣٤) من هَيْبَتِهِ رَعْدَةً ، فقال له : «هَوْنٌ عَلَيْكَ ، فَإِنِّي لَسْتُ بِمَلِكٍ ، إِنَّمَا أَنَا ابْنُ امْرَأَةٍ مِنْ قُرَيْشٍ تَأْكُلُ الْقَدِيدَ»^(٥).

٢٧٦ - وعن أبي هريرة: دخلت السوق مع النبي ﷺ ، فاشترى سَراويل وقال للوزان: «زِنِ وَأَرْجِحْ» وذكر القصة ، قال: فوثب إلى يد النبي ﷺ يُقَبِّلُهَا^(١) ، فجذب يده ، وقال: «هذا تفعله الأعاجمُ بملوكها؛ ولستُ بِمَلِكٍ ، إِنَّمَا أَنَا رَجُلٌ مِنْكُمْ». ثم أخذ السراويل ، فذهبتُ لأَحْمِلَهُ ، فقال: «صَاحِبُ الشَّيْءِ أَحَقُّ بِشَيْئِهِ أَنْ يَحْمِلَهُ»^(٢).

1. İbni Mâce, Et'ime 30, nr. 3312; Elbânî, *Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha*, IV, 496, nr. 1876.

2. "Yükü sahibinin taşıması daha uygundur." hadisi için bk. Müttakî el-Hindî, *Kenzü'l-ummâl* (Sekkâ), III, 111, nr. 5726.